

WEST BENGAL STATE UNIVERSITY

B.A. Honours Part-I Examination, 2020

SANSKRIT

PAPER-SANA-I

Time Allotted: 2 Hours

Full Marks: 50

The figures in the margin indicate full marks.

Candidates should answer in their own words and adhere to the word limit as practicable.

1. Answer any **three** questions from the following: 15×3 = 45

(a) Define and illustrate any **three** from the following: 5×3=15

शालिनी ; स्रग्धरा ; रुचिरा ; उपेन्द्रवज्रा ; वसन्ततिलकम् ; हरिणी ।

OR

Scan and illustrate any **three** from the following: 5×3 =15

(क) प्रवर्ततां प्रकृतिहिताय पार्थिवः ।

(ख) न तज्जलं यन्न सुचारुपङ्कजम् ।

(ग) एष त्वामभिनवकण्ठशोणितार्थी ।

(घ) या कुन्देन्दुतुषारहारधवला या शुभ्रवस्त्रावृता ।

(ङ) क्व च निशितनिपाता वज्रसाराः शरास्ते ।

(b) (i) Join in Sandhis any **three** from the following: 1×3=3

तत् + श्रुत्वा ; मुने + आगच्छ ; ते + अधुना ; हसन् + चलितः ; मनस् + ईषा

(ii) Disjoin the Sandhis in any **three** of the following: 1×3=3

साधूक्तम् ; गवाक्षः ; द्वाविमौ ; तद्धितम् ; उपैति ।

(iii) Account for the case-endings in any **three** from the following underlined words. 1×3=3

कामात् क्रोऽधोभिजायते ।

कविषु कालिदासः श्रेष्ठः ।

वाताय कपिला विद्युत् ।

दशरथ इति नरपतिरासीत् ।

स आसनात् पश्यति ।

(iv) Bring out the difference in meaning in any **three** of the following pairs. 2×3=6

यवानी and यवनानी

प्रियसखः and प्रियसखा

अर्थी and अर्थवान्

स्थला and स्थली

सूर्या and सूरी

- (c) Name and expound the Samāsas in any **five** from the following: 3×5 = 15
प्रत्यक्षम् ; पञ्चवटी ; घनश्यामः ; मातापितरौ ; निर्मक्षिकम् ; दण्डादण्डि ; अग्नीषोमौ ;
प्रियंवदा ।

OR

Correct or justify any **five** from the following: 3×5 = 15

- (क) नृसिंहाय नमस्कुर्मः ।
(ख) मुखेन त्रिलोचनः ।
(ग) पूजितो यः सुरासुरैः ।
(घ) जातं वंशे भुवनविदिते ।
(ङ) सत्यं परित्यक्त्वा मिथ्यां मा भज ।
(च) प्रदीयतां दाशरथाय मैथिली ।
(छ) अपारा भगवानस्य महिमा ।
(ज) धिक् राज्ञे, यः प्रजा न शासति ।

- (d) Translate into Sanskrit and write in Devnāgarī script: 15

The Ganges flowed down to the earth from the head of Śiva. There, while flowing, the Ganges disturbed the sacrifice of a sage, named Jahnu. So, the sage drank all water of the Ganges completely in anger. Then on hearing the earnest request of Bhagīratha, he released the Ganges again. So the river is called Jāhnavī.

OR

The character of a good man is like that of a tree. The tree stands in the rays of the sun. Still it gives shade to the travelers standing beneath it. The woodcutter may strike at its root, but it never withdraws its shade from his head. Its branches afford shelter to many birds. Such is the character of good men.

- (e) Translate into English: 15

सर्वधनेषु विद्याधनमेव श्रेष्ठम् । विद्यैव मनुष्याणां परमं भूषणम् । सुविशालं गृहं सुविपुलं धनं कुसुमितं यौवनं च कालवशात् क्षयं यान्ति । विद्याधनन्तु दानेन वर्धितमेव भवति । न हि विद्या बहिःशोभां सम्पादयति, परन्तु अन्तःकरणवृत्तेरुन्मेषणात् सा बुद्धिप्रकर्षं विदधाति । विदुषां सर्वत्रैव समादरः । तस्मात् यथार्थमेव उक्तम् चाणक्यपादेन— स्वदेशे पूज्यते राजा विद्वान् सर्वत्र पूज्यते इति ।

OR

कस्यचित् नृपस्य प्रियसेवकः आसीत् कश्चित् वानरः । एकदा नृपः निद्रां गतः । वानरः व्यजनेन तं नृपम् अवीजयत् । तस्मिन् समये एका मक्षिका नृपस्य नासिकायाम् उपाविशत् । वानरः वारं वारं तां व्यजनेन निवारयति स्म । मक्षिकापि पुनः पुनः आगत्य तत्रैव अतिष्ठत् । एतेन वानरः क्रुद्धः सन् खड्गेन तां प्रहरति स्म । मक्षिका तु उड्डीय दूरमगच्छत् । नृपस्य नासिका छिन्ना जाता ।

(f) Write an essay in simple Sanskrit on any **one** from the following:

15

(क) अस्माकं देशः ।

(ख) वङ्गेषु दुर्गोत्सवः ।

(ग) परिवेशदूषणम् ।

(घ) विद्या ददाति विनयम् ।

2. Write short note on any **one** from the following:

5

यतिः ; वृत्तम् ; मात्रा ।

N.B. : Students have to complete submission of their Answer Scripts through E-mail / Whatsapp to their own respective colleges on the same day / date of examination within 1 hour after end of exam. University / College authorities will not be held responsible for wrong submission (at in proper address). Students are strongly advised not to submit multiple copies of the same answer script.

— × —